

Resum executiu

Alerta 2026! Informe sobre conflictes, drets humans i construcció de pau és un anuari que analitza l'estat del món en termes de conflictivitat i construcció de pau a partir de tres eixos: conflictes armats, tensions, i gènere, pau i seguretat. L'anàlisi dels fets més rellevants del 2025 i de la natura, causes, dinàmiques, actors i conseqüències dels principals escenaris de conflicte armat i tensió socio-política al món permet oferir una mirada comparativa regional i identificar tendències globals, així com elements de risc i alerta preventiva de cara al futur. De la mateixa manera, l'informe també identifica oportunitats per a la construcció de pau o per a la reducció, prevenció o resolució de conflictes. En ambdós casos, un dels principals objectius del present informe és posar la informació, l'anàlisi i la identificació de factors d'alerta i d'oportunitats de pau al servei d'aquells actors encarregats de prendre decisions polítiques, d'intervenir en la resolució pacífica de conflictes o de donar una major visibilitat política, mediàtica o acadèmica a les nombroses situacions de violència política i social que hi ha al món.

Quant a la metodologia, els continguts d'aquest informe es nodreixen principalment de l'anàlisi qualitativa d'estudis i informacions facilitats per nombroses fonts –Nacions Unides, organismes internacionals, centres de recerca, mitjans de comunicació o ONG, entre d'altres–, així com de l'experiència adquirida en investigacions sobre el terreny.

Algunes de les conclusions i informacions més rellevants de l'informe *Alerta 2026!* són les següents:

- El 2025 es van registrar 40 conflictes armats, un balanç superior que el 2024 (37 casos). Des que l'ECP va començar a utilitzar l'actual classificació de conflictes armats el 2007, només una vegada (el 2011) s'havia assolit aquesta xifra de 40 casos.
- La majoria de conflictes armats es va concentrar a l'Àfrica (17), mentre que la resta es va distribuir entre l'Àsia i el Pacífic (12), l'Orient Mitjà (set), Europa (dos) i Amèrica (dos).
- Les dinàmiques de violència van motivar que quatre nous contextos passessin a ser considerats com a conflictes armats: Índia – Pakistan, Tailàndia – Cambodja, Israel, EUA – Iran i Iemen (al-houthistes) – Israel, EUA, Regne Unit). En acabar l'any el conflicte armat entre l'Índia i el Pakistan havia finalitzat i el conflicte Egipte (Sinaí) havia estat donat per conclòs el 2024.
- La meitat dels conflictes armats eren d'intensitat alta (50%), cosa que va suposar una reducció respecte al 2024 (57%), però es va mantenir per sobre de qualsevol any del període 2007-2020.
- El 45% dels conflictes van afrontar majors nivells d'hostilitats i violència (18 de 40 casos) que l'any anterior.
- El qüestionament del sistema polític, econòmic, social o ideològic de l'Estat i/o les disputes al voltant de les polítiques internes o internacionals dels respectius governs va estar present en el 70% dels conflictes armats.
- El 2025 es van identificar 113 escenaris de tensió, tres menys que el 2024.
- L'Àfrica i l'Àsia i el Pacífic van concentrar el major nombre de tensions (40 i 30 respectivament), seguides d'Amèrica (18), Europa (16) i l'Orient Mitjà (nou).
- El nombre de tensions d'alta intensitat es va reduir de 32 el 2024 a 28 el 2025 però tres casos el 2025 van escalar a situacions de conflicte armat –Índia-Pakistan, Israel-Iran o Iemen (al-houthistes)-Israel, EUA, Regne Unit– i en dos altres casos les seves dinàmiques van passar a ser analitzades en el marc d'altres conflictes armats (la tensió entre Rwanda i l'RDC en el context del conflicte armat a l'est de l'RDC o bé el programa nuclear de l'Iran en el marc del conflicte armat entre l'Iran, Israel i els EUA).
- El 42% de les tensions es va agreujar respecte del 2024, més del doble dels casos que van experimentar una millora.
- 23 dels 40 conflictes armats que van tenir lloc el 2025 es van donar en països on existien nivells baixos o mig-baixos d'igualtat de gènere.
- El 70% dels conflictes d'alta intensitat van transcórrer en països amb nivells baixos o mig-baixos d'igualtat de gènere.
- 16 dels 20 conflictes armats d'alta intensitat del 2025 (80%) van tenir lloc en països on ILGA havia documentat l'aplicació de legislació o polítiques criminalitzants contra la població LGTBIQ+.
- Es va celebrar el 25è aniversari de la resolució 1325 sobre dones, pau i seguretat, en un context d'importants retrocessos internacionals en el reconeixement dels drets de les dones.
- El 2025 el secretari general va apuntar a un deteriorament de la participació de les dones en els processos de pau que van comptar amb la facilitació de Nacions Unides, ja que, el 2024, les dones representaven el 18% dels negociadors davant el 19% registrat el 2023 i el 23% del 2020.

Estructura

L'informe consta de tres capítols. En els dos primers s'analitza la conflictivitat a escala global –causes, tipologia, dinàmiques, evolució i actors de les situacions de conflicte armat o de tensió. El tercer capítol analitza els impactes de gènere de conflictes i tensions així com iniciatives que des de l'àmbit de Nacions Unides i diferents organitzacions i moviments locals i internacionals s'estan duent a terme pel que fa a la construcció de la pau des d'una perspectiva de gènere.

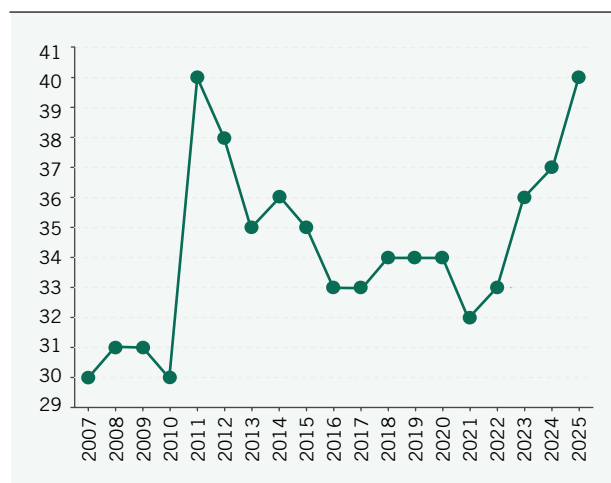
Conflictes armats

En el primer capítol (Conflictes armats)¹ es descriu l'evolució, la tipologia, les causes i les dinàmiques dels conflictes armats actius durant l'any, s'analitzen les tendències globals i regionals dels conflictes armats el 2025, així com els impactes dels conflictes en la població civil.

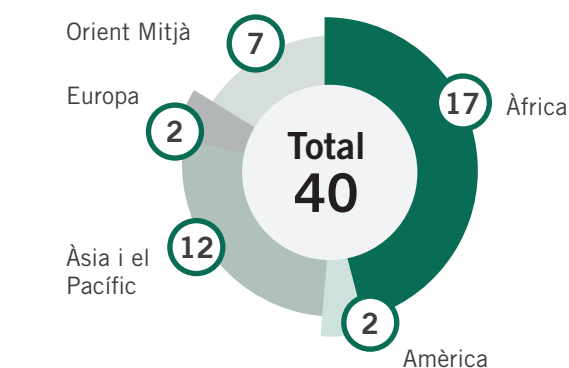
Durant el 2025, i seguint la tendència dels últims anys, va augmentar la xifra global de conflictes armats. Durant l'any es van comptabilitzar 40 conflictes armats, davant els 37 registrats el 2024. Es tracta de la xifra més alta des del 2012, segons els recomptes de l'Escola de Cultura de Pau. Entre el 2007, any en què l'ECP va començar a utilitzar l'actual classificació de conflictes armats, i el 2025, només s'ha arribat als 40 conflictes en dues ocasions: 2011 i 2025. La dinàmica d'increment en el nombre de conflictes armats en els últims anys ha anat en paral·lel a un significatiu augment en la xifra de tensions sociopolítiques a nivell mundial, un total de 116 el 2025.

El 2025, les dinàmiques de violència van motivar que quatre nous contextos passessin a ser considerats com a conflictes armats. A l'Àsia i el Pacífic, les potències nuclears Índia i Pakistan van enfrontar en un conflicte armat de quatre dies de durada, en què tots dos països van atacar instal·lacions militars respectives. La històrica disputa fronterera entre Tailàndia i Cambodja va escalar també a conflicte armat, representant un dels conflictes interestatals més intensos al Sud-est Asiàtic en les últimes dècades. A l'Orient Mitjà, i precedit de l'escalada de la tensió ja el 2024 entre Israel i l'Iran, el 2025 es va produir l'anomenada “guerra dels 12 dies” entre tots dos països, en la qual també van participar els EUA i que va causar més d'un miler de víctimes mortals. Així mateix, la confrontació del grup armat iemení conegut com a al-houthistes amb els EUA i

Evolució en la xifra anual de conflictes armats des de 2007

Distribució regional del nombre de conflictes armats el 2025

Israel i, en menor mesura, el Regne Unit, va escalar significativament i va passar a ser considerat com a conflicte armat, amb epicentre el 2025 en territori iemení i, en menor mesura, a Israel, enfront del major focus al Mar Roig l'any anterior. Davant d'aquests quatre nous conflictes armats, el cas d'Egipte (Sinaí) havia deixat de ser considerat conflicte armat actiu en finalitzar el 2024 per la reducció de les hostilitats entre combatents de la filial d'Estat Islàmic a la regió i l'Exèrcit recolzat per milícies tribals.

Respecte a la distribució geogràfica, com en anys previs l'Àfrica va continuar concentrant el major nombre de conflictes a nivell mundial, 17 casos, però es va reduir lleugerament el percentatge respecte al global (42,5% el 2025, enfront del 46% el 2024). L'Àsia i

¹ S'entén per conflicte armat tot enfrontament protagonitzat per grups armats regulars o irregulars amb objectius percebuts com incompatibles en què l'ús continuat i organitzat de la violència: a) provoca un mínim de 100 víctimes mortals en un any i/o un greu impacte en el territori (destrucció d'infraestructures o de la natura) i la seguretat humana (ex. població ferida o desplaçada, violència sexual i de gènere, inseguretat alimentària, impacte en la salut mental i en el teixit social o disrupció dels serveis bàsics); b) pretén la consecució d'objectius diferenciats dels de la delinqüència comuna i normalment vinculats a: - demandes d'autodeterminació i autogovern, o aspiracions identitàries; - oposició al sistema polític, econòmic, social o ideològic d'un Estat o a la política interna o internacional d'un govern, fet que en ambdós casos motiva la lluita per accedir o erosionar al poder - o control dels recursos o del territori.

Conflictes armats el 2025*

ÀFRICA (17)	ÀSIA I EL PACÍFIC (12)	ORIENT MITJÀ (7)
Burundi -2015- Camerun (Ambazònia/ Nord-oest i Sud-oest) -2018- Etiòpia (Amhara) -2023- Etiòpia (Oròmia) -2022- Líbia -2011- Malí -2012- Moçambic (Nord) -2019- RCA -2006- RDC (est) -1998- RDC (est – ADF) -2014- RDC (Oest) -2023- Regió del Llac Txad (Boko Haram) - 2011- Regió del Sahel Occidental -2018- Somàlia -1988- Somàlia (Somalàndia – SSC Khatumo) -2023- Sudan -2023- Sudan del Sud -2009-	Afganistan -2001- Filipines (NPA) -1969- Filipines (Mindanao) -1991- Índia (CPI-M) -1967- Índia (Jammu i Caixmir) -1989- Índia – Pakistan -2025-** Indonèsia (Papua Occidental) -2024- Myanmar -1948- Pakistan -2001- Pakistan (Balutxistan) -2005- Tailàndia (sud) -2004- Tailàndia – Cambodja -2025-	Iraq -2003- Israel-Hezbollah -2023- Israel, EUA – Iran -2025- Israel-Palestina -2000- Síria -2011- Iemen -2004- Iemen (al-houthistes) – Israel, EUA, Regne Unit -2025-
		EUROPA (2)
		Turquia (sud-est) -1984- Rússia – Ucraïna -2022-
		AMÈRICA (2)
		Colòmbia -1964- Haití -2024-

* S'inclou entre guions la data d'inici del conflicte armat.
** Conflicte armat finalitzat el 2025.

el Pacífic va ser escenari de 12 conflictes armats, dos més que l'any anterior (30% el 2025, 27% el 2024). A l'Orient Mitjà es van registrar 7 conflictes armats, un més que el període anterior (17,5%, enfront del 16% el 2024). Amèrica i Europa van ser escenari de dos conflictes armats respectivament, com l'any anterior (5% cadascuna).

Pel que fa a la relació dels actors implicats en la contesa i l'escenari de les hostilitats, l'anàlisi de l'Escola de Cultura de Pau identifica tres tipus de conflictes armats: interns, interns internacionalitzats i internacionals. Les disputes internes van representar un 17,5% del total de conflictes, amb set casos, que van abastar exclusivament conflictes armats a l'Àfrica i l'Àsia. Va suposar una lleu reducció respecte al 2024 (19% de conflictes interns). D'altra banda, el 2025 es van accentuar algunes dinàmiques de transformació dels últims anys. La majoria dels conflictes van continuar sent interns internacionalitzats (24 casos), però el seu percentatge va continuar reduint-se (60% el 2025, 68% el 2024, 69% el 2023, en contrast amb el 80% d'anys previs), mentre que va seguir la tendència a l'alça en el nombre de conflictes armats internacionals, amb un marcat increment el 2025 (9 casos, 22,5% del total). L'any 2025 va ser escenari de la xifra més alta de conflictes armats internacionals des del 2007, any en què l'ECP va començar a utilitzar l'actual classificació de conflictes armats interns, internacionals o interns internacionalitzats (vegeu gràfic 1.3). Als cinc conflictes armats internacionals actius el 2024 (est de l'RDC, Regió del Sahel, Rússia-Ucraïna, Israel-Hezbollah i Israel-Palestina) s'hi van afegir el 2025 els casos de disputa internacional d'Índia-Pakistan; Tailàndia-Cambodja;

Israel/EUA-Iran; i Iemen (al-houthistes)-Israel/EUA/Regne Unit. L'Orient Mitjà va ser el continent amb major nombre de conflictes internacionals: el 44,4% de les disputes d'aquesta tipologia es van produir en aquesta regió. Hi va haver conflictes internacionals a tots els continents excepte a Amèrica, si bé els EUA eren un actor contendent en dos dels conflictes armats internacionals que transcorrien a l'Orient Mitjà: Israel/EUA-Iran i Iemen (al-houthistes)-Israel/EUA/Regne Unit. Cinc dels set conflictes armats internacionals van experimentar un increment d'hostilitats i dels nivells de violència el 2025. Entre d'altres, cal destacar el cas de l'RDC (est) el 2025.

Pel que fa a les causes, el 2025 es va confirmar la naturalesa multicausal dels conflictes armats. Es va reduir lleugerament, tot i que va continuar sent predominant, la presència de causes relacionades amb el qüestionament del sistema polític, econòmic, social o ideològic de l'Estat i/o les disputes al voltant de les polítiques internes o internacionals dels respectius governs. Aquest binomi va estar present en el 70% dels conflictes armats (28 casos), en contrast amb el 73% del 2024. Dos dels quatre nous conflictes del 2025 tenien entre les seves causes disputes entorn del sistema i disputes sobre polítiques de govern internes i internacionals: Israel/EEU-Iran i Iemen (al-houthistes)-Israel/EUA/Regne Unit. Si s'analitza per separat el binomi sistema/govern, en consonància amb la tendència observada en els últims anys, el 2025 va tenir rellevància el factor causal vinculat a les disputes al voltant del sistema, present en 19 dels 40 casos (47,5%, 46 el 2024) i relacionat en la majoria d'ells amb la presència d'actors armats amb agendes

polítiques que reivindiquen una presumpta inspiració yihadista a partir de la seva particular interpretació dels preceptes islàmics. D'altra banda, els conflictes armats amb motivacions relacionades amb les polítiques internes o internacionals dels respectius governs, que deriven en lluites per erosionar o accedir al poder –i en alguns casos en la instal·lació d'estructures de govern rivals–, van estar presents en 16 dels 40 casos (40%, davant el 38% el 2024).

Entre les causes principals dels conflictes armats també és possible identificar disputes al voltant de demandes identitàries i/o d'autogovern, presents el 22 dels 40 conflictes armats el 2025, és a dir, en un 55% del total de casos (a totes les regions, a excepció d'Amèrica). Aquest percentatge va suposar una lleugera reducció respecte al 2024, en què aquest binomi de causes va estar present en un 59% del total de conflictes. Seguint la tendència d'anys precedents, entre aquestes motivacions va tenir més rellevància el factor associat a les demandes identitàries, presents en 22 dels 40 casos (55% del total, 59% el 2024). En un nombre menor, 15 dels 40, els conflictes van tenir entre les seves causes les disputes entorn de reivindicacions d'autogovern (37,5% dels casos, 41% el 2024). Els conflictes armats vinculats a identitat i/o autogovern van presentar gran diversitat geogràfica, d'intensitat de la violència i d'evolució el 2025. La gran majoria de conflictes armats que tenien entre les seves causes disputes al voltant de demandes identitat i/o autogovern coexistien amb factors relatius al qüestionament del sistema o de polítiques internes/internacionals o disputes al voltant de recursos i/o territori.

Finalment, pel que fa a factors de causalitat, cal esmentar també que nombrosos conflictes armats van tenir entre les seves motivacions principals el control de territoris i/o de recursos. Aquest tipus de factors es van identificar en 19 dels 40 casos, equivalents a un 47,5% (46% el 2024). En aquest binomi va destacar el pes de les disputes al voltant de recursos, identificades en 13 dels 40 casos el 2025 (32,5%, 38% el 2024). La majoria dels conflictes armats que van involucrar disputes per recursos es van concentrar a l'Àfrica, en línia amb l'observat en anys anteriors, tot i que és rellevant esmentar que aquest element també va estar present de manera indirecta en nombrosos contextos d'altres regions, perpetuant la violència a través de les economies de guerra.

Respecte a l'evolució dels conflictes armats, a diferència dels últims anys de tendència d'alça continuada en el percentatge de conflictes armats que evolucionava cap a majors nivells de violència, el 2025 aquest percentatge es va reduir. Un 45% de conflictes (18 de 40 casos) van afrontar majors nivells d'hostilitats i violència el 2025 respecte a l'any anterior (60% el 2024). No obstant això, va continuar sent un percentatge superior a anys

previs (42% el 2023 i 30% el 2022), per la qual cosa no necessàriament implicava un canvi de tendència. Entre els casos que van experimentar deteriorament, l'any va marcar un punt d'inflexió crític en la guerra civil del Sudan, donant peu a una partició *de facto* del territori nacional. El conflicte Moçambic (nord) també es va intensificar, amb el ressorgiment de la insurgència de l'Estat Islàmic Província de Moçambic, que va ampliar les seves operacions des de Cabo Delgado cap a Niassa i Nampula. La guerra a Somàlia també va ser escenari de creixent deteriorament. La insurgència somalí al-Shabaab va anar aproximant posicions cap a Mogadiscio i prenent localitats estratègiques en la primera meitat de 2025. Al Sudan del Sud l'any va representar un període de regressió crítica, marcat pel col·lapse de facto de l'acord de pau del 2018 i el retorn a la violència armada generalitzada. El conflicte armat a Haití es va intensificar dràsticament el 2025 en el context d'una crisi multidimensional caracteritzada pel col·lapse institucional, el control territorial de bandes armades i una greu emergència humanitària. A l'Àsia i el Pacífic, va destacar l'escalada de la històrica disputa fronterera entre Tailàndia i Cambodja, mentre a Europa, Rússia va intensificar els seus atacs contra infraestructura energètica ucraïnesa. A l'Orient Mitjà va destacar l'escalada de la disputa entre Israel/EUA i l'Iran, que va derivar en guerra. D'altra banda, en un 30% dels casos –12 de 40– els conflictes armats van presentar nivells de violència similars a l'any anterior (24% el 2024), mentre que només en el 25% –10 dels 40 casos– es va identificar una reducció en els enfrontaments i nivells violència (19% el 2024%).

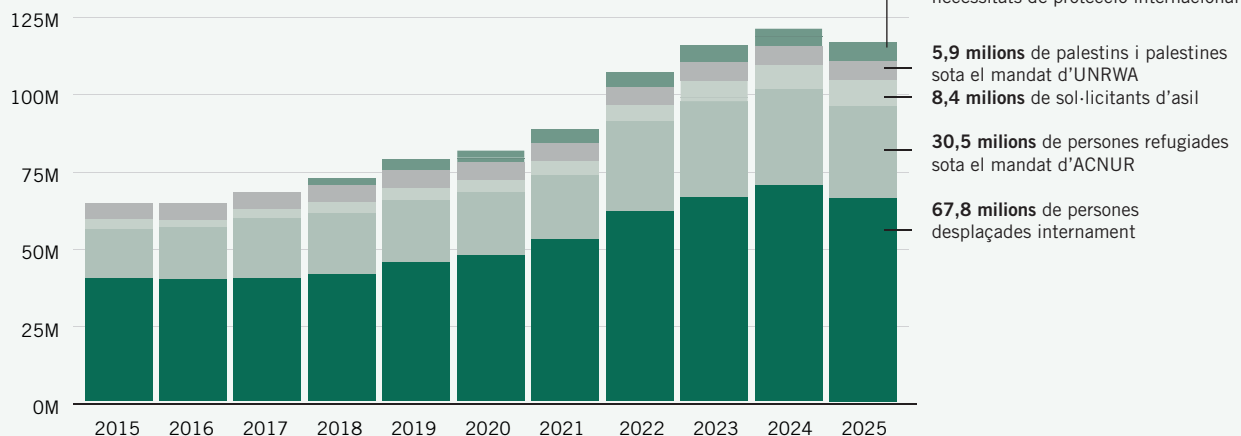
Pel que fa a la intensitat dels conflictes armats, el 2025 es va frenar parcialment la tendència d'increment dels casos de més gravetat. Els conflictes armats d'alta intensitat –caracteritzats per elevats nivells de letalitat (més de mil víctimes mortals anuals) i severs impactes en termes de desplaçament de població, destrucció d'infraestructures i conseqüències al territori– van representar un 50% dels casos el 2025 (Gràfic 1.4). Des del 2018 s'havia produït un increment gairebé ininterromput dels conflictes d'alta intensitat i, a més, el 2024 s'havia arribat al percentatge més alt (57%) des del 2007, any en què l'ECP va començar a utilitzar l'actual classificació de conflictes armats. Malgrat la reducció relativa el 2025, el percentatge de conflictes d'alta intensitat va continuar estant per sobre dels observats en qualsevol any del període entre el 2007 i el 2020. El continent afectat per major nombre de conflictes d'alta intensitat va ser l'Àfrica (11 guerres d'alta intensitat i un 55% del total de casos més greus al món), seguit d'Orient Mitjà (4 casos i un 20% del total de casos més greus al món). D'altra banda, vuit conflictes armats van ser d'intensitat mitjana (20% del total de conflictes armats, 13% el 2024) i 12 casos es van caracteritzar per nivells baixos de violència (30%, mateix percentatge que el 2024).

Un 45% de conflictes van afrontar majors nivells d'hostilitats i violència el 2025 respecte a l'any anterior

Evolució del desplaçament forçat a nivell mundial (2015-2025)

117,3 milions de persones desplaçades forçosament al món

Fins a finals de juny de 2025, com a resultat de persecució, conflictes, violència, violacions als drets humans o esdeveniments que afecten seriosament l'ordre públic.

Font: ACNUR, *Mid-Year Trends 2025*, novembre de 2025.

El 2025 la població civil va continuar patint gravíssimes conseqüències derivades dels conflictes armats, els efectes dels quals es van interrelacionar en molts casos amb altres crisis com l'emergència climàtica, les desigualtats i situacions d'inseguretat alimentària que van agreujar les vulneracions de drets en aquests contextos. En el seu informe anual sobre la protecció de civils en conflictes armats, publicat el juny del 2025 i que fa referència als fets esdevinguts el 2024, el secretari general de l'ONU alertava de tendències alarmants. Antònio Guterres va advertir sobre l'elevat nombre de víctimes mortals i ferides civils, incloent a causa de l'ús de bombes de major grandària amb explosius d'alta potència en zones densament poblades, dinàmica que es va incrementar. També va alertar sobre les municions sense detonar i artefactes explosius improvisats. Segons dades d'aquest informe, Nacions Unides va registrar més de 36.000 víctimes mortals civils en 14 conflictes armats. Casos com l'Afganistan, Colòmbia, Etiòpia, Líban, Myanmar, Síria, l'RDC, Somàlia, el Sudan, el Sudan del Sud, Ucraïna i Palestina van ser escenaris d'elevades morts i ferits civils, assenyalats per Nacions Unides. L'organisme internacional va documentar també denúncies de tortures, execucions extrajudicials, arrestos, detencions arbitràries, preses de refús, desaparicions forçades, violència sexual i desplaçament forçat, incloent en territoris com l'Afganistan, Colòmbia, Malí, Niger, la RCA, l'RDC i Palestina. Van sobresortir també danys a béns civils i infraestructura crítica en nombrosos conflictes, incloent per la seva greu magnitud el cas de Gaza. Una altra tendència preocupant assenyalada per Nacions Unides va ser la inseguretat alimentària en contextos de conflicte. Més de 280 milions de persones van afrontar el 2024 situació d'alts nivells d'inseguretat

El nombre de persones refugiades va disminuir un 5% respecte del 2024 a causa de l'augment de retorns en algunes de les crisis més greus com l'RDC, Síria, el Sudan o l'Afganistan

alimentària (fase 3) a 59 països i territoris, gran part d'ells afectats per conflicte armat. Nacions Unides també va destacar la continuació de la violència sexual relacionada amb els conflictes, amb 4.500 casos verificats el 2024. El 93% de les víctimes eren dones o nenes. El secretari general també va denunciar l'erosió del respecte al dret internacional humanitari. L'anàlisi dels conflictes armats el 2025 per part de l'Escola de Cultura de Pau constata la continuïtat de les preocupants tendències assenyalades en l'informe del secretari general de l'ONU. El 2025 van sobresortir casos com Gaza, l'RDC (est), el Sudan, el Sudan del Sud, Somàlia, Haití, Rússia-Ucraïna o Myanmar, entre d'altres, per la gravetat dels impactes en civils.

En nombrosos conflictes armats es va constatar l'ús de violència sexual el 2025, entre ells Burundi, la RCA, l'RDC (est), Regió del Llac Txad (Boko Haram), Somàlia, el Sudan, Haití i Colòmbia. Entre altres casos, a Somàlia, cal destacar la persistència de la violència sexual en el conflicte, de caràcter generalitzat i principalment comesa per al-Shabaab. Les autoritats van rebre gairebé 15.000 denúncies de violència sexual i de gènere entre març i agost de 2025. A Haití, Nacions Unides va advertir sobre l'augment de les violacions grupals i va denunciar que el 2025 s'havien incrementat en un 40% els casos de violència sexual, gairebé en la seva totalitat cap a dones i nenes, molt majoritàriament per part de les bandes armades com a estratègia de control, terror i venjança contra persones acusades de col·laborar amb l'Estat.

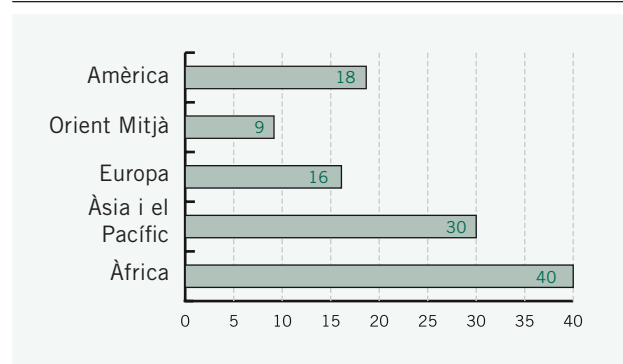
Cal destacar que els conflictes armats també van continuar tenint entre els seus impactes més notoris els desplaçaments forçats de població. Segons l'informe

semestral de tendències publicat per ACNUR el novembre del 2025, i que contempla dades recopilades durant el primer semestre de l'any, la població global desplaçada forçosament –tant refugiades com desplaçades internes– era de 117,3 milions de persones. Va suposar una disminució del 5% respecte al 2024, i en contrast amb la tendència d'increment incessant en els anteriors anys. La reducció va estar associada, segons ACNUR, al marcat augment de retorns de persones refugiades i desplaçades en algunes de les crisis més greus, com l'RDC, Síria, el Sudan i l'Afganistan. Malgrat la reducció, el volum total de desplaçament forçat va reflectir nivells molt elevats. Del total de població desplaçada a meitat del 2025, 42,5 milions eren persones refugiades, cosa que va suposar un 1% menys que a finals del 2024 (i un 2% menys que a finals del 2023), segons les dades de Nacions Unides. L'Afganistan, Síria, el Sudan, Ucraïna i Veneçuela eren els països d'origen del 65% de la població refugiada. A més, Colòmbia, Alemanya, l'Iran, Turquia i Uganda acollien un terç del total global de persones refugiades. Com en anys anteriors, el 65% de la població refugiada residia en països veïns al seu territori d'origen. Pel que fa a la població desplaçada interna, segons l'informe d'ACNUR a mitjans del 2025 hi havia un total de 67,8 milions de persones desplaçades dins dels seus països, xifra a la baixa en comparació amb els 72,1 milions en el mateix període del 2024.

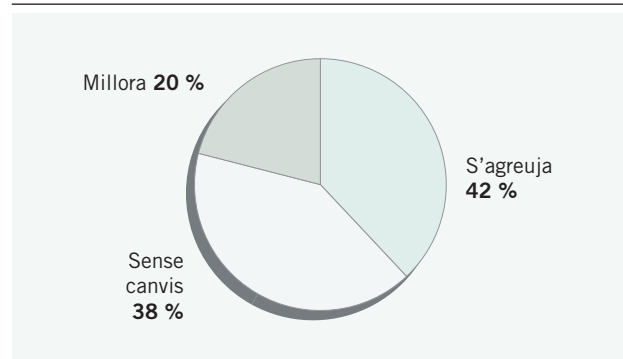
Tensions

En el segon capítol (Tensions)² s'analitzen els esdeveniments més rellevants referits a les tensions sociopolítiques registrades durant l'any i es realitza una mirada comparativa de les tendències globals i regionals. El 2025 es van identificar 113 escenaris de tensió a tot el món, tres menys que el 2024, revertint lleument la tendència a l'alça en el nombre de crisis sociopolítiques que s'havia registrat des del 2018 (83 casos en aquell any). No obstant això, cal assenyalar que el 2025 diversos dels casos que havien estat analitzats com a tensions l'any anterior van escalar fins a convertir-se en escenaris de conflicte armat i/o, per l'especificitat de les seves dinàmiques, van passar a ser analitzats en el marc de conflictes armats. Com en anys anteriors, l'Àfrica i l'Àsia i el Pacífic van concentrar el major nombre de tensions (40 i 30 respectivament), seguides d'Amèrica (18), Europa (16) i l'Orient Mitjà (nou). Pel que fa a la variació de casos en comparació amb l'any anterior, es van identificar vuit nous escenaris de tensió, mentre que altres dotze casos van deixar de ser considerats com a tal. Excepte a l'Orient Mitjà, es van registrar nous casos de tensió a totes les regions del món: a l'Àfrica, Burkina Faso – Côte d'Ivoire, el

Distribució regional del nombre de tensions el 2025

Evolució de les tensions el 2025

Camerun, Etiòpia (Tigré), Madagascar i el Marroc; a Amèrica, EUA – Veneçuela; a l'Àsia: Tailàndia i les Filipines; a Europa, EUA – Dinamarca (Groenlàndia). D'altra banda, dels nou casos que van deixar de ser qualificats com a tensió, tres van escalar a situació de conflicte armat – RDC-Rwanda; Israel, EUA – Iran; Iemen (al-houthistes) – Israel, EUA, Regne Unit–, mentre que els altres sis van experimentar una reducció de la intensitat –Gabon; el Senegal; Trinitat i Tobago; Illes Turks i Caicos; Argentina; Kirguizstan – Tadjikistan.

Pel que fa a la intensitat de les tensions, el 41% va ser de baixa intensitat, el 34% d'intensitat mitjana i el 25% d'alta intensitat. Respecte de l'any anterior, el nombre de casos d'alta intensitat es va reduir de 32 el 2024 a 28 el 2025. No obstant això, cal destacar que hi va haver diversos casos de tensió que el 2025 van escalar a situacions de conflicte armat –com Índia-Pakistan, Israel-Iran o Iemen (al-houthistes)-Israel, EUA, Regne Unit– o bé les seves dinàmiques van passar a ser analitzades en el marc d'altres conflictes armats (la tensió entre Rwanda i l'RDC en el context del conflicte armat a l'est de l'RDC o bé el programa nuclear de l'Iran en el marc del conflicte armat entre l'Iran, Israel i els EUA. L'Àfrica va ser novament el continent que va albergar un major nombre de tensions de màxima intensitat (14 casos, un terç del total). Gairebé la meitat

² Es considera tensió aquella situació en què la persecució de determinats objectius o la no satisfacció de certes demandes plantejades per diversos actors comporta alts nivells de mobilització política, social o militar i/o un ús de la violència amb una intensitat que no assoleix la d'un conflicte armat, que pot incloure enfrontaments, repressió, cops d'Estat, atemptats o altres atacs, i l'escalada dels quals podria degenerar en un conflicte armat en determinades circumstàncies. Les tensions estan normalment vinculades a: a) demandes d'autodeterminació i autogovern, o aspiracions identitàries; b) l'oposició al sistema polític, econòmic, social o ideològic d'un Estat, o a la política interna o internacional d'un Govern, la qual cosa en ambdós casos motiva la lluita per accedir o erosionar el poder; o c) al control dels recursos o del territori.

(12 de 28 casos) dels escenaris de màxima intensitat al món van ser tensions internacionals, principalment interestatals (vegeu quadre 2.5). Com en anys anteriors, l'Àsia i el Pacífic va ser la regió del món que va concentrar un major nombre de tensions internacionals d'alta intensitat (cinc casos).

Pel que fa a l'evolució dels casos, un 20% (23 casos) va experimentar una reducció de la tensió respecte de l'any anterior, un 38% (43 casos) no va observar canvis significatius i un 42% (47 casos) es va agreujar respecte del 2024. El nombre de casos que van escalar va ser exactament el doble del nombre de casos que van experimentar una millora, tal com ha succeït en els últims anys (vegeu quadre 2.2). Cal destacar especialment les regions de l'Àfrica –en la qual 19 casos, gairebé el 47,5% del total, es van deteriorar el 2025– i d'Europa, on el 50% dels casos de la regió van patir un retrocés. A l'Àsia i el Pacífic, la subregió d'Àsia Oriental també va experimentar un clar increment de la conflictivitat, especialment en el continuïm geogràfic entre el Mar Groc, el Mar de la Xina Oriental, l'Estret de Taiwan i el Mar de la Xina Meridional. També cal destacar que alguns països van viure algunes de les mobilitzacions i protestes més importants dels últims anys, com Nepal, Tailàndia, les Filipines o Indonèsia. A l'Orient Mitjà, es van agreujar els tres escenaris de tensió a l'Iran —la situació general de repressió interna i les tensions que afecten en particular la regió nord-oest (on es concentra la població kurda) i a la zona de Sistan Balutxistan. En un sentit invers, gairebé la meitat dels escenaris de tensió a Amèrica es va reduir respecte del 2024, tal com ja havia succeït l'any anterior. Cal assenyalar especialment la important reducció en el nombre d'homicidis registrada en alguns països històricament afectats per altes taxes de violència i criminalitat, com Brasil, Mèxic, Hondures, El Salvador, Jamaica, Trinidad i Tobago, Illes Turks i Caicos (territori d'ultramar dependent de Regne Unit) o Veneçuela. En altres regions, però, el nombre de casos en què es va reduir la tensió va ser molt més baix, com a l'Àfrica (on només tres dels 40 casos de la regió van experimentar una millora) o a l'Orient Mitjà, on no hi va haver ni un sol escenari de desescalada de la conflictivitat.

Pel que fa als principals factors de causalitat, les tensions van continuar sent predominantment multicausals. El qüestionament del sistema polític, econòmic, social o ideològic de l'Estat i/o de les polítiques domèstiques o internacionals dels respectius governs va estar present en 88 dels 113 casos (un 78%). Les tensions vinculades a qüestions identitàries i/o d'autogovern com una de les causes principals es van elevar a 34 casos (un 30%), mentre que el control del territori i/o el control dels recursos va ser un factor de causalitat rellevant en 34 casos (un 30%). En una anàlisi més detallada de factors, ordenats de major a menor prevalença, la oposició relativa a les polítiques internes o internacionals del govern va tornar a ser el

El 2025 es van identificar 113 escenaris de tensió a tot el món. Tres tensions identificades el 2024 van escalar a conflicte armat

factor amb més preponderància i va estar present en el 72% dels 113 escenaris de tensió, en línia amb els anys anteriors. La presència d'aquest factor de causalitat va oscil·lar clarament entre regions, estant present en la gairebé totalitat dels casos dels casos a Amèrica i a Europa (el 94% i el 81% respectivament), però només a la meitat (47%) dels escenaris a l'Àsia i el Pacífic. El segon factor amb més prevalença va ser la reivindicació d'aspiracions de tipus identitari (27%), un percentatge inferior al del 2024 (30%) i 2023 (33%). Aquest factor va ser especialment rellevant a l'Orient Mitjà i Europa (44% a cada regió), però a Amèrica, en canvi, només va estar present només en un cas. La competència pel control dels recursos va tenir pràcticament la mateixa presència que les qüestions identitàries, sent un factor explicatiu rellevant en el 26% dels casos (30% el 2024). En aquest cas, també es va observar una important oscil·lació entre regions, ja que aquest factor va estar present en el 50% dels casos a Amèrica —una regió en la qual nombrosos grups de crim organitzat operen al voltant del narcotràfic i altres economies il·lícites— i només en un cas a l'Orient Mitjà. A continuació, amb percentatges molt semblants, es van situar les qüestions relacionades amb l'oposició al sistema polític, social o ideològic de l'Estat en el seu conjunt (20%), les demandes d'autodeterminació i autogovern (19%) i el control del territori (18%).

La majoria de les tensions a tot el món van tenir un caràcter intern (42%), oscil·lant entre el 56% dels casos a l'Àsia i el Pacífic i el 13% a Europa. D'altra banda, un terç del total de les tensions van ser internes internacionalitzades —aquelles en què algun dels actors principals és forani, i/o quan la tensió s'estén al territori de països veïns. Finalment, les tensions internacionals van suposar un 25% del total. Algunes d'aquestes tensions es van comptar entre les de més gravetat: Txad – Sudan; Eritrea – Etiòpia; Etiòpia; Rwanda – Burundi; EUA – Veneçuela; Veneçuela – Guyana; Afganistan – Pakistan; Xina – Japó; Xina – Taiwan; Xina – Filipines; Corea del Nord – Corea del Sud; Rússia – EUA, OTAN, UE; o Israel – Síria.

Gènere, pau i seguretat

El capítol Gènere, pau i seguretat analitza els impactes de gènere dels conflictes armats i les tensions sociopolítiques, així com la integració de la perspectiva de gènere en diverses iniciatives de construcció de pau en l'àmbit internacional i local per part de les organitzacions internacionals, especialment Nacions Unides, dels Governos, així com de diferents organitzacions i moviments de la societat civil locals i internacionals. A més es fa un seguiment de la implementació de l'agenda dones, pau i seguretat. La perspectiva de gènere permet visibilitzar quins són els impactes diferenciats dels conflictes armats sobre la població com a conseqüència de les desigualtats de

gènere i la intersecció amb altres eixos de desigualtat i també quines són les aportacions que les dones i la població LGTBIQ+ estan fent a la construcció de la pau. El capítol està estructurat en tres blocs principals: el primer fa una avaluació de la situació mundial pel que fa a les desigualtats de gènere mitjançant l'anàlisi de l'Índex de Desenvolupament de Gènere; en segon lloc s'analitza la dimensió de gènere en l'impacte dels conflictes armats i crisis sociopolítiques; i l'últim apartat està dedicat a la construcció de la pau des d'una perspectiva de gènere. Al principi del capítol s'adjunta un mapa en el qual apareixen assenyalats aquells països amb greus desigualtats de gènere segons l'Índex de Desenvolupament de Gènere. El capítol duu a terme de manera específica un seguiment de la implementació de l'agenda sobre dones, pau i seguretat, establerta després de l'aprovació l'any 2000 de la resolució 1325 sobre dones, pau i seguretat pel Consell de Seguretat de l'ONU.

23 dels 40 conflictes armats que van tenir lloc al llarg del 2025 es van donar en països on existien nivells baixos d'igualtat de gènere –Camerun (Ambazònia/ Nord-oest i Sud-oest), Etiòpia (Amhara), Etiòpia (Oròmia), Malí, Regió del Llac Txad (Boko Haram), Regió del Sahel Occidental, l'RDC (est), l'RDC (est – ADF), l'RDC (oest), Somàlia, Somàlia (Somalilàndia-SSC Khatumo), el Sudan, l'Afganistan, l'Índia (CPI-M), Índia (Jammu i Caixmir), Índia – Pakistan, el Pakistan (Balutxistan), l'Iraq, Israel, EUA – Iran, Síria, el Iemen, el Iemen (al-houthistes) – Israel, EUA, Regne Unit– i nivell mitjà-baix d'igualtat de gènere – Moçambic (Nord)–. Quant a la intensitat dels conflictes, 14 dels 20 conflictes armats de violència d'alta intensitat del 2025 (70% dels casos) van transcórrer en països amb nivells baix o mitjà-baix d'igualtat, i en el cas del Sudan del Sud no hi havia dades de l'IDG. Així mateix, en altres 14 països en els quals existia un o més conflictes armats, els nivells de discriminació eren inferiors, en alguns casos amb nivells alts o mitjans d'igualtat (Burundi, Líbia, Colòmbia, Haití, les Filipines, Indonèsia, Myanmar, Tailàndia, Cambodja, Turquia, Rússia, Ucraïna, Israel i Palestina) d'acord amb l'IDG. Pel que fa a les crisis sociopolítiques, 44 de les 112 tensions actives durant l'any 2025 van transcórrer en països en els quals existien nivells baixos o mitjà-baixos d'igualtat.

A l'agost es va celebrar el debat obert anual al Consell de Seguretat de l'ONU sobre violència sexual en conflictes armats i el secretari general va presentar el seu informe

anual sobre aquesta qüestió. El debat obert va estar centrat en la qüestió de la “identificació d'estratègies innovadores per garantir l'accés a serveis que salven vides i la protecció de les supervivents de violència sexual en zones de conflicte”. En el debat sobre violència sexual, la representant especial del secretari general de l'ONU sobre la violència sexual en els conflictes, Pramila Patten, va assenyalar un nou increment en la violència sexual registrada en els conflictes armats. En el marc del debat obert, la representant especial del secretari general de l'ONU va assenyalar que en un context en què la despesa militar mundial en 24 hores supera la despesa destinada a abordar la violència sexual en contextos de conflicte armat, les organitzacions de dones estan passant d'estar infra finançades a no estar finançades en absolut.

El 70% dels conflictes armats de violència d'alta intensitat del 2025 van transcórrer en països amb nivells baix o mitjà-baix d'igualtat

L'informe del secretari general va recollir que hi va haver més de 4.600 casos denunciats el 2024, cosa que va representar un increment del 25% respecte a l'any anterior, en què al seu torn s'havia detectat un increment del 50% respecte a l'any anterior. L'informe també recull un augment preocupant del 35% en la violència sexual contra nenes i nens. Altres tendències alarmants que s'apunten en l'informe fan referència al major risc de violència sexual al qual es veuen exposades

les dones i nenes desplaçades i refugiades, la qual cosa dificulta els processos de retorn. El document assenyala com a contextos d'especial preocupació per a les dones desplaçades Burkina Faso, Haití, Líbia, Moçambic, Myanmar, l'RDC, Somàlia, el Sudan i el Sudan del Sud i va destacar la violència sexual com un motiu important per al desplaçament forçat. D'altra banda, la inseguretat alimentària també va augmentar el risc de violència sexual, a causa de les restriccions imposades pels actors armats a l'accés humanitari, incrementant la vulnerabilitat de la població civil. Alhora, els grups armats van utilitzar la violència sexual per consolidar el control sobre el territori i els recursos naturals i per incentivar el reclutament de combatents. A més, el secretari general va assenyalar com la violència sexual persistia en entorns de detenció formal i informal a tot el món. Finalment, cal destacar que les enormes retallades de fons a què s'ha sotmès a Nacions Unides en els darrers anys i, específicament en les operacions de pau de l'ONU, van minvar la capacitat de Nacions Unides per prestar atenció a les supervivents de la violència sexual en els conflictes armats.

Resum de la conflictivitat global l'any 2025

Continent	Conflicte armat			Tensió			TOTAL
	Alta	Mitjana	Baixa	Alta	Mitjana	Baixa	
Àfrica	<i>Camerun (Ambazònia/ Nord-oest i Sud-oest)</i> <i>Etiòpia (Amhara)</i> <i>Etiòpia (Oròmia)</i> <i>Malí</i> <i>RDC (est)</i> <i>RDC (est-ADF)</i> <i>Regió LlacTxad (Boko Haram)</i> <i>Regió Sahel Occidental</i> <i>Somàlia</i> <i>Sudan</i> <i>Sudan del Sud</i>	<i>Moçambic (nord)</i> <i>RCA</i>	<i>Burundi</i> <i>Líbia</i> <i>RDC (oest)</i> <i>Somàlia (Somalilàndia – SSC)</i> <i>Khatumo)</i>	<i>Camerun</i> <i>Eritrea – Etiòpia</i> <i>Etiòpia</i> <i>Etiòpia (Tigré)</i> <i>Kenya</i> <i>Madagascar</i> <i>Níger</i> <i>Nigèria</i> <i>Nigèria (Biafra)</i> <i>RDC</i> <i>Rwanda – Burundi</i> <i>Tanzània</i> <i>Txad</i> <i>Txad-Sudan</i>	<i>Algèria</i> <i>Benín</i> <i>Burkina Faso</i> <i>Côte d'Ivoire</i> <i>Etiòpia – Egipte – Sudan</i> <i>Guinea</i> <i>Guinea-Bissau</i> <i>Malí</i> <i>Marroc – Sàhara Occidental</i> <i>Moçambic</i> <i>Sudan – Sudan del Sud</i> <i>Tunísia</i> <i>Uganda</i>	<i>Burkina Faso – Côte d'Ivoire</i> <i>Djibouti</i> <i>Eritrea</i> <i>Etiòpia - Somàlia</i> <i>Etiòpia – Sudan</i> <i>Guinea Equatorial</i> <i>Marroc</i> <i>Nigèria (Delta Níger)</i> <i>Rwanda</i> <i>Senegal (Casamance)</i> <i>Sud-àfrica</i> <i>Togo</i> <i>Zimbabwe</i>	
SUBTOTAL	11	2	4	14	13	13	57
Amèrica	<i>Colòmbia</i> <i>Haití</i>			<i>Brasil</i> <i>Equador</i> <i>EUA – Veneçuela</i> <i>Mèxic</i> <i>Veneçuela -Guyana</i>	<i>Bolívia</i> <i>Guatemala</i> <i>Hondures</i> <i>Nicaragua</i> <i>Perú</i> <i>Veneçuela</i> <i>Xile</i>	<i>Colòmbia</i> <i>Cuba</i> <i>El Salvador</i> <i>EUA</i> <i>Jamaica</i> <i>Paraguai</i>	
SUBTOTAL	2			5	7	6	20
Àsia i el Pacífic	<i>Myanmar</i> <i>Pakistan</i>	<i>Afganistan</i> <i>Índia (CPI-M)</i> <i>Pakistan (Balutxistan)</i>	<i>Filipines (Mindanao)</i> <i>Filipines (NPA)</i> <i>Índia (Jammu i Caixmir)</i> <i>Índia – Pakistan*</i> <i>Indonèsia (Papua Occidental)</i> <i>Tailàndia (sud)</i> <i>Tailàndia – Cambodja</i>	<i>Afganistan - Pakistan</i> <i>Corea del Nord – Corea del Sud</i> <i>Nepal</i> <i>Xina – Filipines</i> <i>Xina – Japó</i> <i>Xina – Taiwan</i>	<i>Bangladesh</i> <i>Corea del Nord – EUA, Japó, Corea del Sud</i> <i>Índia (Manipur)</i> <i>Indonèsia</i> <i>Mar de la Xina Meridional</i> <i>Pakistan</i> <i>Papua Nova Guinea</i>	<i>Corea del Nord</i> <i>Corea del Sud</i> <i>Filipines</i> <i>Índia (Nagalàndia)</i> <i>Índia – Xina</i> <i>Japó – Rússia (Illes Kurils)</i> <i>Kazakhstan</i> <i>Kirguizstan</i> <i>Laos</i> <i>Tailàndia</i> <i>Tadjikistan (Gorno-Badakhshan)</i> <i>Uzbekistan</i> <i>Uzbekistan (Karakalpakistan)</i> <i>Xina (Tibet)</i> <i>Xina (Xinjiang)</i> <i>Xina – Corea del Sud</i> <i>Xina – EUA</i>	
SUBTOTAL	2	3	7	6	7	17	42
Europa	<i>Rússia – Ucraïna</i>		<i>Turquia (PKK)</i>	<i>Rússia – EUA, OTAN, UE</i>	<i>Armènia - Azerbaidjan</i> <i>Belarús</i> <i>Bòsnia i Hercegovina</i> <i>Geòrgia</i> <i>Moldàvia (Transnístria)</i> <i>Rússia</i> <i>Sèrbia</i> <i>Sèrbia – Kosovo</i> <i>Turquia</i>	<i>EUA – Dinamarca</i> <i>(Groenlàndia)</i> <i>Geòrgia (Abkhàsia)</i> <i>Geòrgia (Ossètia del Sud)</i> <i>Moldàvia</i> <i>Turquia - Grècia, Xipre</i> <i>Rússia (nord del Càucàs)</i>	
SUBTOTAL	1		1	1	9	6	18
Orient Mitjà	<i>Israel, EUA – Iran</i> <i>Israel – Palestina</i> <i>Síria</i> <i>Iemen</i>	<i>Iraq</i> <i>Issrael - Hezbollah</i> <i>Iemen (al-houthistes)</i> <i>– Israel, EUA, Regne Unit</i>		<i>Iran</i> <i>Israel – Síria</i>	<i>Egipte</i> <i>Iran (nord-oest)</i> <i>Iran (Sistan Balutxistan)</i>	<i>Aràbia Saudita</i> <i>Bahrain</i> <i>Líban</i> <i>Palestina</i>	
SUBTOTAL	4	3		2	3	4	16
TOTAL	20	8	12	28	39	46	153

S'assenyalen en cursiva els conflictes armats i tensions amb negociacions de pau, ja siguin exploratòries o estiguin formalitzades.

*Aquest conflicte armat va finalitzar durant el 2025